

9. Столяренко, Л. Д. Основы психологи : практикум [Текст] / Л. Д. Столяренко; изд. 9-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 703 с.

10. Кравчинская, Т. С. Особенности мотивации управленческой деятельности руководителей украинских дошкольных учебных учреждений [Текст] / Т. С. Кравчинская. // Казахстан. Менеджмент в образовании. – 2014. – №3 (74). – С. 107–114.

11. Колот, А. М. Мотивація персоналу [Текст]: підручник / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2002. – 337 с.

12. Чернишова, С. Р. Вимірювання ефективності формування кадрового потенціалу навчальних закладів системи післядипломної педагогічної освіти [Текст] / С. Р. Чернишова // Проблеми освіти. – 2011. – № 69. – С. 110–123.

13. Мельник, А. Ф. Менеджмент державних установ і організацій: навч. посібник [Текст] / А. Ф. Мельник, А. Ю. Расіна, Н. М. Кривокульська. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 320 с.

References

1. Meskon, M. (2005). Osnovi menedzhmenta [Management bases]. Moscow : Delo, 720.

2. Olijnyk, V. V. (2003). Naukovi osnovy upravlinnia pidvyschennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv proftekhsivty [Scientific basis of management training vocational education teaching staff]. Monohrafiia, 594.

3. Dmytrenko, H. A., Riktor, T. L. (2012). Liudynotsentryzm osvity v konteksti pidvyschennia iakosti trudovoho potentsialu [Humanity of education in the context of upgrading of labour potential]. Monohrafiia. Kyiv: Dorado–Druk, 256.

4. Maslou, A. (2002). Maslou o menedzhmente [Maslou about management]. SPb: Pyter, 416.

5. Maslou, A. (2003). Motyvatsiya y lychnost' [Motivation and personality]. SPb.: Pyter, 352.

6. Bondarchuk, O. I., Pinchuk, N. I., Rozhdestvens'ka, D. B. (2012). Rozvytok motyvatsii vdoskonalennia psykhologichnoi kompetentnosti kerivnykiv osvitnikh orhanizatsij v umovakh ochno-dystantsijnoi formy navchannia [Development of motivation of perfection of psychological competence of leaders of educational organizations in the conditions of the eye-controlled from distance form of studies]. NAPN Ukrainy, Un-t menedzh. osvity, Tsentr. in.-t pislidyplom. ped. osvity. Kyiv, 32.

7. Karamushka, L. M. (2003) Psykholohiia upravlinnia [Psychology of management]. Kyiv: Milenium, 344.

8. Karamushka, L. M. (2005). Tehnologiyi roboti organizatsiynih psihologiv [Technologies of work of organizational psychologists]. Kiev: «INKOS», 366.

9. Stoliarenko, L. D. (2007). Osnovy psykholohy: praktyukum [Basics of Psychology]. 9th edition. Rostov n/D: Fenyks, 703.

10. Kravchynskaia, T. S. (2014). Osobennosti motyvatsyy upravlencheskoj deiatel'nosti rukovodytelej ukraynskykh doskol'nykh uchebnykh uchrezhdenij [Features of motivation of management activities of heads of Ukrainian pre-school training institutions]. – Kazakhstan. Menedzhment v obrazovanii, 3 (74), 107–114.

11. Kolot, A. M. (2003). Motivatsii personalu [Staff motivations]. Kiev: KNEU, 337.

12. Chernyshova, Ye. R. (2011). Vymiryuvannia efektyvnosti formuvannia kadrovoho potentsialu navchal'nykh zakladiv systemy pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity [Measuring the efficiency of formation of human resources of education establishments of postgraduate education system]. Problemy osvity, 69, 110–123.

13. Mel'nyk, A. F., Rasina, A. Yu. Kryvokul's'ka, N. M. (2006). Menedzhment derzhavnykh ustanov i orhanizatsii [Management of public institutions and organizations]. Ternopil': Ekonomichna dumka, 320.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Бондарчук О. І.
Дата надходження рукопису 25.03.2015*

Кравчинська Тетяна Сергіївна, аспірант, кафедра менеджменту освіти, економіки та маркетингу, Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» Національної Академії педагогічних наук України, вул. Артема, 52-А, м. Київ, Україна, 04053
E-mail: tasyuxa@bigmir.net

УДК 5634-378.937

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.41401

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ ВІДКРИТОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

© А. В. Мицишен

У статті висвітлено основи методики інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу підготовки викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти. Проаналізовано зміст поняття організаційно-педагогічні умови. Показано основні технології та інструменти післядипломної педагогічної освіти у процесі підготовки викладачів за дистанційною формою навчання

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, інформаційно-методичне забезпечення, платформа eFront, відкрита післядипломна педагогічна освіта

The basics of technique of information and methodological support of educational process in the training of teachers in postgraduate pedagogical education system are considered in the article. An essence of the concept of organizational and pedagogical conditions is analyzed. The basic technologies and tools of postgraduate pedagogical education in the training of teachers in distance learning are shown

Keywords: organizational and pedagogical conditions, information and methodological support, platform eFront, open postgraduate pedagogical education

1. Вступ

Світові тенденції розвитку відкритої освіти спрямовані до активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності навчальних закладів. Нові виклики інформаційного суспільства вимагають активного впровадження ІТ-технологій в освіту взагалі, в післядипломну педагогічну зокрема [0].

У галузі післядипломної педагогічної освіти одним із шляхів реалізації поставлених вимог вбачається створення відповідних організаційно-педагогічних умов, які включають технології та інструменти для ефективного забезпечення сучасної дистанційної освіти, доступу до навчальних матеріалів, візуалізації, колективної роботи з різноманітним освітнім контентом (як в рамках самого навчального процесу, так і для підготовки до занять вчителів і викладачів), розширення можливостей для комунікації в рамках навчального процесу тощо.

Оскільки в педагогічних дослідженнях існують різні тлумачення поняття «організаційно-педагогічні умови», вважаємо за необхідне уточнити його зміст у контексті післядипломної педагогічної освіти за дистанційною формою навчання. А.Семенова в словнику-довіднику з професійної педагогіки визначає «педагогічні умови» як обставини, за яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей [2]. У педагогічній науці організаційно-педагогічні умови розглядаються як компоненти навчально-виховного процесу та розкривають їхню сутність у різних контекстах для підготовки фахівців різного профілю. Зокрема, К. Є. Костюченко зазначає, що педагогічні умови – це сукупність об'єктивних можливостей, обставин і заходів педагогічного процесу, яка виступає результатом цілеспрямованого відбору, конструювання і використання елементів змісту, методів, а також організаційних форм навчально-виховного процесу для досягнення поставлених цілей [3]. О. Ф. Федорова розуміє педагогічні умови як сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм та матеріальних можливостей її здійснення, що забезпечують успішне вирішення поставленого завдання [4].

У свою чергу, організаційні умови визначимо як систематизацію навчальних матеріалів, реалізацію зворотного зв'язку та організацію освітньої діяльності суб'єктів навчання із чітким проміжним контролем, спрямовані на досягнення поставленої мети. Відповідно, на нашу думку, поняття «організаційно-педагогічні умови в системі післядипломної педагогічної освіти» складає комплекс взаємопов'язаних та взаємозумовлених факторів, компонентів (цілі навчання, методи, форми і засоби, а також взаємозалежна навчальна діяльність викладача та слухача), які забезпечують цілеспрямований освітній процес.

2. Постановка проблеми

Педагогічна діяльність в умовах відкритого освітнього простору передбачає те, що сучасний викладач закладу післядипломної педагогічної освіти (ППО) повинен уміти працювати в новому інфор-

маційному освітньому середовищі (ІОС), володіти повним набором користувацьких, орієнтованих, інструментальних компетенцій. Модернізація післядипломної педагогічної освіти зорієнтована на підготовку нового покоління викладачів, які володіють не тільки традиційними, а й інноваційними технологіями навчання. Це можливо за умови впровадження та використання сучасних технологій та інструментів відкритої освіти у систему ППО, зокрема у дистанційну форму навчання.

Будучи учасником єдиної інформаційної освітньої системи, освітнього середовища конкретного навчального закладу, педагогічний працівник сам повинен уміти формувати локальне освітнє середовище, починаючи зі свого навчального заняття як складової навчально-виховного процесу закладу ППО. Під інформаційним освітнім середовищем навчального заняття розуміється спеціально організований комплекс компонентів, що забезпечують системну інтеграцію ІКТ у педагогічну систему навчального заняття з метою побудови особистісно-орієнтованої педагогічної системи [5].

Використання у навчальному процесі програмних засобів для створення веб-сайтів, які не містять специфічних інструментів для розробки електронних навчальних курсів, висувають низку кваліфікаційних вимог до викладача-розробника в області практичного використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій. Це в свою чергу призводить до ускладнення структури і систематичності подачі матеріалу і, як наслідок, зменшує ефективність навчання. Виходом з даної ситуації є використання спеціалізованих платформ або систем дистанційного навчання (СДН).

3. Огляд літератури

Значної уваги у сучасних вітчизняних та зарубіжних дослідженнях набуває проблема формування інформаційної компетентності в системі післядипломної педагогічної освіти. Так, досліджуються різні проблеми професійної підготовки фахівців, такі як: методологічні засади сучасної філософії освіти [6] (В. Андрющенко, В. Кремень, І. Зязюн), неперервна освіта (С. Гончаренко, Н. Нічкало) та професійна підготовка фахівців у вищій школі (А. Алексюк, В. Бондар, В. Олійник); розробка та впровадження сучасних педагогічних технологій у професійній підготовці фахівців [0] (В. Беспалько, В. Биков О. Пехота, С. Сисоєва). Проблеми підготовки керівних, науково-педагогічних та педагогічних кадрів освітньої установи в умовах післядипломної освіти активно досліджується представниками української наукової школи [7] (В. Бондарь, В. Гравіт, Г. Дмитренко, Л. Калініна, Л. Карамушка, Н. Клокар, Н. Коломінський, Л. Ляхоцька, В. Олійник, В. Пікельна, Т. Сорочан, Є. Чернишова та ін.). Проблеми індивідуалізації та інформатизації навчання в системі відкритої освіти досліджують Г. Гутек, Дж. Холт та ін.

Метою статті є розкрити шляхи застосування технологій та інструментів відкритої післядипломної педагогічної освіти в системі підвищення

кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти на прикладі Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України

4. Інформаційно-методичне забезпечення підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів

До арсеналу технологій та інструментів відкритої освіти належать системи управління навчальними ресурсами, які забезпечують вирішення таких завдань, як: організація і проведення навчання за різними формами, зокрема дистанційної, розробка електронного навчального курсу (ЕНК), надання зручного та простого доступу до навчальних матеріалів, розширення можливостей для колективної роботи в рамках навчального процесу тощо.

Дистанційне навчання в Університеті менеджменту освіти (УМО) донедавна забезпечувалось використанням платної платформи підтримки дистанційного навчання «Веб-клас ХПІ». Розробка середовища «Веб-клас ХПІ» була розпочата у 1999 році на базі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» під керів-

ництвом М. В. Савченка та В. М. Кухаренка. Значимо, що дане віртуальне навчальне середовище призначене для забезпечення основних педагогічних технологій дистанційного навчання [8].

На теперішній час середовище «Веб-клас ХПІ» є морально та технічно застарілим і не підтримується розробником, тому в УМО гостро повстало питання переходу на нову систему дистанційного навчання, яка б відповідала вимогам часу та потребам сучасного навчального закладу. Такою системою у 2014 році було обрано безкоштовну платформу eFront, яка була розроблена грецькою компанією Eignosis на замовлення Єврокомісії в 2001 році для використання в одному з європейських освітніх проєктів. Сьогодні по всьому світу пропонується третя версія продукту у безкоштовному та платному варіантах. Платна версія програми включає бізнес-компонент, який дозволяє використовувати її не лише у навчальних закладах, а й у великих корпораціях та компаніях для безперервного розвитку співробітників різних рівнів.

У табл. 1 наведено короткий порівняльний аналіз технічних можливостей систем eFront, «Веб-клас ХПІ», Moodle та Sakai як двох представників популярних безкоштовних платформ ДН.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз платформ ДН

Специфікація і можливості використання системи	eFront	«Веб-клас ХПІ»	Moodle	Sakai
Розподілення ролей користувачів	+	+	+	частково
Самостійне навчання	+	+	+	+
Групове навчання	+	+	+	–
Експорт/імпорт курсів	+	–	+	+
Модульна структура курсу	+	–	+	+
Деревоподібна структура курсів	+	–	+	+
Календар	+	+	+	+
Глосарій	+	+	+	–
Загальний форум	+	+	+	+
Чат	+	+	+	+
Внутрішня пошта	+	+	+	+
Типи тестових питань	7	5	8	9
Статистика тестування	+	+	+	+
Графік тестувань	+	+	+	+
Звіт досягнень	+	+	+	+
Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс	+	–	–	–
Підтримка україномовного інтерфейсу	+	+	+	–

Як видно з даних таблиці, система eFront має ширші можливості, ніж «Веб-клас ХПІ» та Sakai, при цьому за технічним оснащенням практично не відрізняється від оболонки Moodle. Але основними її перевагами є сучасність, простота у використанні, зручний та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, а також безкоштовність, що в умовах сучасної економічної кризи набуває чи не першочергового значення для закладу освіти. Ці переваги дозволяють провести підвищення кваліфікації з ІКТ-компетентності викладачів закладу освіти до роботи у віртуальному навчальному середовищі eFront за порівняно короткий термін, що є важливим фактором в умовах інтенсифікації навчального процесу.

Перш, ніж проводити навчання педагогічного персоналу необхідно чітко визначити, які технології та інструменти необхідно використати для досягнення якісних результатів. Так, із метою підготовки науково-педагогічних, педагогічних та керівних кадрів УМО до роботи зі слухачами та студентами дистанційно було проведено навчально-практичний семінар «Інформаційно-методичне забезпечення дистанційного навчання в Університеті менеджменту освіти». Даний семінар являє собою одну зі складових технологій відкритої післядипломної педагогічної освіти, яка б забезпечувала виконання поставлених цілей для таких трьох категорій: адміністрація, завідувачі кафедрами, керівники структурних

підрозділів; куратори-тьютори навчальних груп слухачів курсів підвищення кваліфікації; методичний та допоміжний склад (методисти, лаборанти) кафедр інститутів. Для кожної з категорій було розроблено навчальну програму, яка розрахована на 1 кредит (30 годин) та визначено форму навчання як очно-дистанційну.

Метою навчання учасників семінару стало підготування керівних та науково-педагогічних працівників УМО до освітньої діяльності у віртуальному навчальному середовищі зі слухачами, студентами інститутів закладу на прикладі сучасної системи управління навчальними ресурсами платформи eFront, яка в рамках підготовки також виступала у ролі інструментарію навчання.

Перед учасниками семінару були поставлені завдання:

- оновлення і поглиблення знань з інформатизації освітньої діяльності Університету менеджменту освіти;

- розвиток компетентності щодо використання сучасних ІТ-технологій, технологій дистанційного навчання в освітній діяльності Університету;

- удосконалення та оновлення знань і умінь з навчально-методичного забезпечення освітнього процесу Університету за дистанційною формою навчання;

- сприяння професійному розвитку щодо впровадження технологій дистанційного навчання в освітню діяльність Університету.

Програмою семінару було запропоновано лекції та практичні заняття (очно), а також самостійна робота (дистанційно), на яких передбачалося формування знань та умінь із:

- технологій дистанційного навчання;

- структури дистанційного курсу;

- технології створення електронного навчального курсу;

- платформи підтримки дистанційного навчання eFront;

- створення дистанційного курсу підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти;

- розроблення електронного навчально-методичного комплексу;

- контролю освітньої діяльності слухачів/студентів у віртуальному навчальному середовищі платформи eFront.

Під час навчання проводився контроль знань. Вхідне анкетування було проведено для визначення рівня ІКТ-підготовки учасників. Результати показали, що близько 65 % респондентів хоча б раз працювали у системі дистанційного навчання, проте лише 22 % організували та проводили навчальний процес дистанційно, при цьому записати відеозаняття можуть лише 7 % опитуваних, що дає підстави вважати рівень володіння сучасними ІКТ таким, що не відповідає вимогам часу.

У рамках лекційних занять слухачами було прослухано теоретичний навчальний матеріал, який включав питання з технології розроблення електронного навчально-методичного комплексу, загальну інформацію про платформи підтримки дистанційного навчання, програмні засоби та оболонки для ство-

рення електронних курсів дистанційного навчання на прикладі платформи eFront, основні функції платформи eFront як системи управління навчанням (LMS – Learning Management System) і системи управління і створення навчальних матеріалів (LCMS – Learning Content Management System) та вивчення досвіду впровадження мережевих сервісів в Університеті.

На практичних заняттях учасники семінару отримали знання з основ роботи у віртуальному навчальному середовищі, створеному засобами системи eFront. Для цього було створено сайт umo.imodo.kiev.ua зі спеціальним віртуальним тренувальним середовищем, проведено реєстрацію всіх відвідувачів семінару у системі та показано основні її можливості. Кожен із зареєстрованих мав можливість працювати у системі як у ролі студента (слухача), так і в ролі викладача. Для цього кожному з користувачів середовища було створено персональний курс, де пропонувалося розмістити заздалегідь підготовлені матеріали у відповідній структурі та формі. Для учасників семінару в середовищі розміщувалися навчальні матеріали (презентації Power Point, відеоролики, інструктивно-методичні матеріали, питання для самоперевірки, приклади тестових питань) для ознайомлення, самостійного опрацювання та виконання завдань.

Результатом семінару став підсумковий контроль у формі заліку. Залік передбачав дві складові: проходження комп'ютерного тестування у системі та перевірка практичних навичок роботи у системі eFront. Тестування складалось із 30 тестових завдань. Практична частина заліку включала розміщення запропонованого текстового електронного матеріалу у модульній (блочній) структурі, розміщення презентації Power Point у форматі pdf та створення власного тесту з декількома типами питань із подальшою демонстрацією членам комісії. Успішне складання заліку (за рішенням адміністрації УМО) стало дозволом викладачу-тьютору для проведення освітнього процесу за дистанційною формою навчання. Про якість навчання учасників семінару свідчать середній відсоток правильних відповідей на питання тесту – 79 % та правильність виконання практичної частини підсумкового контролю, яка становить близько 90 %, що загалом є високим результатом.

5. Апробація результатів дослідження

Використання зазначеної технології дозволило впровадити дистанційне навчання в Університеті менеджменту освіти на сучасній платформі eFront, що, в свою чергу, дало змогу підвести систему післядипломної педагогічної освіти до стандартів відкритості.

Уже з січня 2015 року групи слухачів, що приїждять підвищувати кваліфікацію, проходять реєстрацію у системі eFront в комп'ютерному класі на практичному занятті з основ роботи у віртуальному навчальному середовищі. На 2015 навчальний рік в УМО заплановано більше 100 категорій слухачів, які будуть навчатися дистанційно в новій системі управління навчальними ресурсами. Для оптимізації та спрощення роботи як адміністраторів системи, так

і користувачів було створено окремі навчальні сайти засобами системи eFront для кожної з кафедр УМО.

Куратори-тьютори груп самостійно наповнюють середовище всіма необхідними інформаційно-довідковими та навчально-методичними матеріалами згідно навчальних програм підвищення кваліфікації, які будуть доступні слухачам на дистанційному етапі у будь-який зручний для них час.

6. Висновки

Таким чином, на прикладі освітньої діяльності Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України ми розкрили основні шляхи використання інструментів відкритої післядипломної педагогічної освіти, показали основні елементи технології підготовки викладачів системи післядипломної педагогічної освіти до використання ІТ-технологій в освітньому процесі.

Описаний досвід освітньої діяльності УМО та розроблена і практично перевірена методика інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу у підготовці викладачів системи післядипломної педагогічної освіти дає підстави зробити висновок: освітній процес у закладі ППО буде більш ефективний та якісний, якщо цілеспрямовано використовувати відкриті освітні інструменти та технології при підвищенні рівня ІКТ-компетентності науково-педагогічних та педагогічних кадрів закладу ППО.

Література

1. Биков, В. Ю. Модели організаційних систем відкритої освіти [Текст] / В. Ю. Биков. – К.: Атіка, 2008. – 450 с.
2. Словник-довідник з професійної педагогіки [Текст] / ред. А. В. Семенова. – Одеса: Пальміра, 2006. – 272 с.
3. Костюченко, К. Є. Педагогічні умови формування раціонально-критичного мислення у майбутніх учителів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук / К. Є. Костюченко. – Кіровоград, держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2011. – 20 с.
4. Федорова, О. Ф. Некоторые вопросы активизации учащихся в процессе теоретического и производственного обучения [Текст] / О. Ф. Федорова. – М.: Высшая школа, 1970. – 301 с.
5. Панина, Т. С. Уровни информационно-коммуникационной компетентности педагогических работников [Электронный ресурс] / Т. С. Панина, С. А. Дочкин, Ю. В. Клецков. – ГОУ ДПО «Кузбасский региональный институт развития профессионального образования». – Режим доступа: <http://krirpo.ru/anketa/etc.htm?id=744>

6. Андрущенко, В. П. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз [Текст]: монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень та ін.; за ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – 853 с.

7. Олійник, В. В. Самостійна робота слухачів у процесі підвищення кваліфікації [Текст] / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л. Л. Ляхощка // Самостійна робота слухачів у процесі підвищення кваліфікації Науково-методичні матеріали: НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К., 2010. – 44 с.

8. Мищишен, А. В. Moodle як система дистанційного управління навчанням при підвищенні кваліфікації [Текст] / А. В. Мищишен // Вісник післядипломної освіти. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 5 (18). – С. 96–105.

References

1. Bykov, V. Yu. (2008). Modeli organizacijny`x sy`stem vidkry`toyi osvity` [Models of the open education organizational systems]. Atika, 450.
2. Semenova, A. V. (Ed.) (2006). Slovyk-dovidnyk z profesiynoyi pedahohiky [Glossary Directory of Professional Pedagogy]. Odessa: Pal`mira, 272.
3. Kostyuchenko, K. Ye. (2011). Pedagogichni umovy` formuvannya racional`no-kry`ty`chnogo my`slennya u majbutnix uchyteliv u procesi vy`vchennya psy`xologo-pedagogichny`x dy`scy`plin [Future teachers have pedagogical terms of forming of the rationally-critical thinking in the process of study of psychological and educational disciplines]. Kirovograd State Pedagogical University Vynnychenko. Kirovograd, 20.
4. Fedorova, O. F. (1970). Nekotorye voprosy aktivizatsii uchashchikhsya v protsesse teoreticheskoho i proizvodstvennoho obucheniya [Some issues of activation of students in the theoretical and industrial training]. High Scholl, 301.
5. Panina, T. S., Dochkin, S. A., Kleczov, Yu. V. Urovni informatcionno-kommunikacijnnoji kompetentnosti pedagogicheskikh rabotnikov [Levels kommunykacynnoy informacyni and pedagogical competencies of employees]. Available at: <http://krirpo.ru/anketa/etc.htm?id=744>
6. Andrushchenko, V. P., Zyazyun, I. A., Kremen', V. H. (2003). Neperervna profesiyna osvita: filosofiya, pedahohichni paradyhmy, prohoz [Continuing professional education: philosophy, pedagogical paradigms, prognosis]. Kyiv, Scientific thought, 853.
7. Oliynyk, V. V., Hravit, V. O., Lyakhots'ka, L. L. (2010). Samostiyna robota slukhachiv u protsesi pidvyshchennya kvalifikatsiyi [Independent work of learners during training]. Kyiv: UMO, 44.
8. Myshchyshen, A. V. (2011). Moodle yak sy`stema dy`stancijnogo upravlinnya navchanniam pry` pidvy`shhenni kvalifikaciyi [Moodle as a system of remote-control studies at in-plant training]. Messenger of Postgraduate Studies, 5 (18), 96–105.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Рябова З. В.
Дата надходження рукопису 27.03.2015*

Мищишен Антон Васильович, старший лаборант, Лабораторія систем відкритої освіти, Науково-дослідний інститут, Державний вищий навчальний заклад "Університет менеджменту освіти" Національної академії педагогічних наук України, вул. Артема, 52-А, м. Київ, Україна, 04053
E-mail: koryum85@gmail.com